

Бороденко М.А., ст.гр. 193м-22-1

Науковий керівник: Трегуб М.В., к.т.н., професор кафедри геодезії

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ ТА ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ

Об'єктом охорони земель в межах населених пунктів, є землі, які перебувають у межах адміністративно-територіальної одиниці – села, селища чи міста. Основними законами, які відповідають за здійснення державного контролю за використанням та охороною земель є: Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» [1] та Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [2]. За порушення земельного законодавства в Україні передбачена адміністративна та кримінальна відповідальності.

Органи місцевого самоврядування розробляють та затверджують відповідні положення «Про інспекцію з державного контролю за використанням та охороною земель». Основне завдання інспекції – здійснення державного контролю за дотриманням вимог чинного земельного законодавства при використанні земельних ділянок усіх форм власності (використання земель за цільовим призначенням; розміщенням; проектуванням; будівництвом; введенням в дію об'єктів, що негативно впливають на стан земель; виконання власниками і користувачами земель комплексу необхідних заходів із захисту земель від заростання бур'янами, чагарниками та ін.).

Інспекція з державного контролю за використанням та охороною земель здійснює планові та позапланові перевірки, а також контролює виконання заходів щодо усунення порушень земельного законодавства. Державним інспектором з контролю за використанням та охороною земель може бути громадянин України, який має вищу освіту, стаж професійної діяльності у сфері землеустрою та/або у сфері права або стаж роботи в органах, що здійснюють державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності, не менше одного року. Повноваження державних інспекторів, описані у статті 10 [1] (рис. 1).

За результатами перевірки державний інспектор складає акт перевірки, в якому наводиться схематичний обрис чи вкопіювання з картографічних матеріалів планів земельної ділянки з прив'язкою до місцевості та зазначенням суміжних землекористувачів. На плані-схемі вказується загальна площа земельної ділянки та площа, на якій виявлено порушення (забруднення, самовільне зайняття, нецільове використання земельної ділянки тощо).

Виходячи з практичної складової, можна сформулювати типові правопорушення земельного законодавства в межах населених пунктів:

- користування земельною ділянкою без достатніх правових підстав;
- забруднення земельної ділянки;
- невжиття заходів по боротьбі із бур'янами.

З метою збільшення надходжень від плати за землю, захисту майнових прав органу місцевого самоврядування від несумлінних землекористувачів, недопущення безоплатного використання земельних ділянок комунальної власності, що призводять до втрат бюджету територіальної громади, визначення та відшкодування збитків, органи місцевого самоврядування створюють комісію з визначення розміру збитків [3].

Розрахунок розміру збитків здійснюється на підставі акту, який фіксує порушення земельного чи екологічного законодавства або акту обстеження земельної ділянки, в якому зазначаються: кадастровий номер земельної ділянки (у разі наявності), загальна площа земельної ділянки, цільове призначення земельної ділянки та інші наявні

характеристики земельної ділянки та об'єктів нерухомого майна, які на ній розміщуються, довідки про нормативну грошову оцінку земельної ділянки, довідки про сплату земельного податку або орендної плати за землю, а також інших документів, необхідних для з'ясування обставин заподіяних збитків.

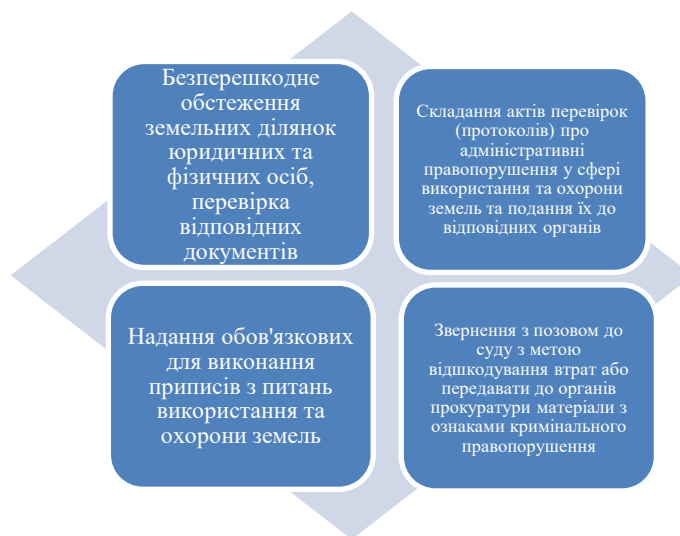

Рисунок 1– Повноваження державних інспекторів у сфері державного контролю за використанням та охороною земель

На підставі аналізу алгоритму запровадження державного контролю за використанням та охороною земель, для органів місцевого самоврядування треба зазначити, що основною вимогою для якісного виконання державного нагляду у межах населених пунктів обов'язковою умовою є моніторинг земель. Моніторинг включає у себе збір інформації про розміри території населеного пункту, кількість землевласників та землекористувачів, призначення та стан земель.

Для удосконалення функціонування системи земельних відносин необхідна цифрова трансформація. Наразі маємо в Україні проєкт у сфері геодезії, землеустрою та кадастру: «Цифрова трансформація земельних відносин, землеустрою та охорони земель (e-Земля)», який представлено на порталі Дія, розробленим Міністерством цифрової трансформації України [4] у розділі сільське господарство. Даний проєкт містить у собі підпроєкт стосовно цифровізації контролю за використанням та охороною земель та передбачає електронний документообіг інспекторів, використання наземної зйомки та дронів, автоматизацію аналітики.

Список використаних джерел:

1. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 р. № 962-IV. Дата оновлення: 18.05.2023. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text> (дата звернення: 14.11.2023).
- 2 Про державний контроль за використанням та охороною земель: Закон України від 19.06.2003 р. № 963-IV. Дата оновлення: 19.11.2022. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text> (дата звернення: 14.11.2023).
- 3 Про комісію з визначення розміру збитків, заподіяних Дніпровській міській раді, власниками землі та землекористувачами при використанні земельних ділянок: рішення виконавчого комітету Дніпровської міської ради від 18.04.2023р. №24-18/4 URL:<https://dniprorada.gov.ua/uk/Widgets/GetWidgetContent?url=/WebSolution2/wsGetTextPublicDocument?pID=589926&name=24-18/4> (дата звернення: 14.11.2023).
- 4 Проєкти цифрової трансформації URL:<https://plan2.dii.gov.ua/projects> (дата звернення: 14.11.2023).